



SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO  
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

LAUSUNTO

17.11.2022

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta  
[MmV@eduskunta.fi](mailto:MmV@eduskunta.fi)

**Asia: HE 186/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi**

Eläinlääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

**Yleisinä huomioina Eläinlääkäriliitto esittää seuraavaa:**

Hallituksen esityksessä uudeksi eläinten hyvinvointilaiksi on useita eläinten hyvinvointia nykyisestä parantavia ehdotuksia. Esimerkiksi uusien parsinavetoiden ja porsitushäkkien rakentamisen kieltö, porsaiden kirurgisesta kastroitiosta luopuminen siirtymäajalla, eläinten haitalliseen jalostukseen ja pentutehtailuun puuttuminen sekä vaatimus jatkuvasta vedensaannista ovat erittäin tervetulleita uudistuksia. **Siirtymän eläinsuojelusta eläinten hyvinvointiin tulisi kuitenkin näkyä selkeämmin** erityisesti tuotantoeläimiin kohdistuvissa lain vaatimuksissa, jotta voidaan puhua eläinten hyvinvointilaista. Tuotantoeläinten osalta taloudelliset seikat menevät yhä eläinten hyvinvoinnin edelle. Eläinten hyvinvointilain kanssa eletään seuraavat kymmenet vuodet, joten lain muutoksien olisi toivonut olevan nykyistä kunnianhimoisempia. Lisäksi Eläinlääkäriliitto pitää erityisen huolestuttavana merkittävää heikennystä kilpailueläinlääkärin mahdollisuuksiin huolehtia eläinten hyvinvoinnista nykytilanteeseen verrattuna.

**Varsinkin tuotantoeläinten pidon osalta esityksessä on vieläkin merkittäviä puutteita.** Esimerkiksi liikunnan osalta on tehty kompromisseja. Esityksen mukaan parsinavettojen ja porsimishäkkien käyttö olisi edelleen sallittua niiden käyttöänsä loppuun. Eläinten hyvinvoinnin parantamisen kannalta on tärkeää, että eläinten liikkumista voimakkaasti rajoittavista ratkaisusta luovutaan kokonaan riittävän pitkän siirtymäajan kuluessa, eikä niitä voida esimerkiksi peruskorjauksin ylläpitää pitkään. Siirtymäajaksi parsinavetoiden lehmille ja hiehoille tulisi säätää ympärivuotinen jaloittelumahdollisuus laidunnuksen lisäksi. Nyt esitykseen sisällytetty 30 päivää laidunkauden ulkopuolella ei ole riittävä.

**Emakoiden tiineytyshäkkien kieltäminen määräajan kuluessa on tervetullut uudistus, mutta ehdotettu määräaika on liian pitkä.** Uusien porsimishäkkien rakentamisen kiellon lisäksi porsimishäkkien käyttö tulisi kieltää kokonaan esimerkiksi 20 vuoden määräajan kuluessa, sillä mikään porsimishäkkiratkaisu ei takaa emakoiden hyvinvointia, kun ne eivät voi kääntyä ja tehdä kunnolla pesää porsimisen yhteydessä.

**Eläinlääkäriliiton näkemyksen mukaan nykymuotoisen turkistarhauksen ei tule olla hyväksyttävää uuden eläinten hyvinvointilain nojalla.** Mikäli turkistarhaus jatkuu, asetuksella tulee säätää esimerkiksi siitoskettujen häkkikokoa merkittävästi suuremmaksi ja häkkien on oltava monimuotoisia ja virikkeellisiä.

**Esityksessä ja myöhemmin annettavissa asetuksissa tulisi kiinnittää huomiota kipua aiheuttaviin toimenpiteisiin esitettyä laajemmin, samoin kuin toimenpiteiden suorittajan pätevyyteen.** Esimerkiksi hevosten hammashoitojen tekeminen tulisi rajata vain eläinlääkärikoulutuksella tehtäväksi, koska ne vaativat erityisosaamista ja eläimen rauhoittamisen lääkkein. Kipua tuottavia toimenpiteitä tulisi ensisijaisesti välttää kokonaan ja tehdä vain, jos ne ovat välttämättömiä.

Eläinkilpailuja käsitellään useissa pykälissä. Pykälien perusteluihin lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset eivät poista sitä tosiasiaa, että **esitys heikentäisi oleellisesti kilpailueläinlääkäriin mahdollisuuksia huolehtia eläinten hyvinvoinnista.** Muutos on huolestuttava ja todennäköisesti merkittävästi huonontaa kilpailuihin osallistuvien eläinten hyvinvointia ja mahdollistaa väärinkäytökset kilpailutilanteissa. Eläinten hyvinvoinnille korkeamman riskin aiheuttavissa kilpailuissa tulisi olla viranomaisena toimiva kilpailueläinlääkäri, jolla on todelliset mahdollisuudet puuttua eläinten hyvinvoinnin vaarantavaan toimintaan kilpailun yhteydessä. Tilanteessa, jossa kilpailun järjestäjä ei noudata kilpailueläinlääkäriin suositusta esimerkiksi kieltää eläimen käyttö kilpailussa, viranomaisen saaminen paikalle keskeyttämään kilpailu eläimen kannalta ajoissa on usein mahdotonta. **Jatkossakin kilpailueläinlääkärillä pitää olla oikeus tarvittaessa keskeyttää kilpailu.** Valitettavasti omavalvonta ei riitä turvaamaan eläinten hyvinvointia. Sekä kilpailun järjestäjillä että kilpailijoilla on yleensä taloudellisia intressejä jatkaa kilpailua. Tällöin eläimen hyvinvointi jää usein toissijaiseksi.

## **Pykäläkohtaiset huomiot:**

### **1 luku Yleiset säännökset**

#### **1 § Lain tarkoitus**

Eläinlääkäriliitto esittää, että lain tarkoituksena on edistää ja turvata eläinten hyvinvointia... Eläinten hyvinvoinnin edistäminen ja suojelu parhaalla mahdollisella tavalla hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta ei ole riittävän vahva perusta tavoitellulle maailman parhaalle eläinsuojelulaille.

#### **5 § Määritelmät**

Pykälän kohdassa 11 määritellään pitopaikka ja kohdassa 12 pysyvä pitopaikka. Pysyvän pitopaikan määrittäminen erikseen selkeyttää tilannetta erityisesti valvonnan osalta. Hallituksen esityksen sivulla 39 kuitenkin lukee, että hevosen karsina ja tarha on pysyvä pitopaikka. Sivulla 84 lukee 5 §:n perusteluissa, että tarha ei ole pysyvä pitopaikka, jos hevonen ei vietä siellä pääosaa ajastaan. Määritelmän yksiselitteisyys on tärkeää erityisesti sen osalta, miten valvonnassa tulkitaan jatkuvan juomaveden saanti pysyvässä pitopaikassa.

### **2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä**

#### **6 § Yleiset periaatteet**

Yleiset periaatteet on luonnoksessa muotoiltu hyvin. Perusteluissa olisi hyvä kuitenkin todeta, että eläimen hylkäämisenä voidaan pitää myös sitä, jos se hylätään jättämällä hoitovastuu toiselle henkilölle sovittua pidemmäksi aikaa. Hylkäämistä on myös se, jos eläin jätetään esimerkiksi lemmikkihoitolaan tai vuokratallille hoitoon, sitä ei haeta ja maksut jätetään suorittamatta.

### **3 luku Eläinten kohtelu**

#### **13 § Kielletty kohtelu**

Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta: "Eläintä ei saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä." Tämä kohta on nykyisen eläinsuojeluasetuksen 12 §:ssä, mutta tässä hallituksen esityksessä se mainitaan vain perusteluissa.

## **15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet**

Ensimmäisessä pykälässä mainittujen toimenpiteiden tulisi olla myös eläinlääketieteellisesti perusteltuja. Lause voitaisiin muotoilla esimerkiksi näin: ”Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta eläinlääketieteellisin syin perusteltua.”

Eläimen ihon käsitteleminen ärsyttävillä kemiallisilla aineilla (ns. bliistraus, engl. blistering) ja hevosen jännevammojen hoito kuumalla raudalla polttamalla ns. kuumapoltto (engl. pin firing, line firing, thermocautery) ja kuumapoltoilla merkitseminen tulisi olla kiellettyjä toimenpiteitä. Näiden tehosta ei ole tieteellistä näyttöä ja ne aiheuttavat tarpeetonta kipua. Näiden käyttö on kielletty mm. Uuden-Seelannin eläinsuojelulaissa vuonna 1999.

Porsaiden hampaiden katkaisu tulee lisätä kiellettyihin toimenpiteisiin. Käsittely aiheuttaa porsaille kipua ja saattaa johtaa hammasytimen infektoihin, hammasjuuripaiseisiin ja murtumiin.

## **16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö**

Eläinten hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että sekä määrällisesti että ajallisesti riittävä kivunlievitys on edellytys kivulioiden toimenpiteiden yhteydessä. Kivunlievityksen säätäminen pakolliseksi kivulioiden toimenpiteiden yhteydessä on kannatettavaa.

Pidämme porsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumista siirtymäajalla erittäin kannatettavana. On myös hyvä, että tulehduskipulääkkeen käyttö ja myöhemmin puudutus tulevat pakollisiksi siirtymäajaksi.

## **18 § Kielletyt välineet ja laitteet**

Häiriökäyttäytymisen estämiseen tarkoitetut välineet, kuten hevosen imppauspanta, olisi syytä sisällyttää kiellettyjen välineiden listaan. Häiriökäyttäytymisen estäminen ei kuitenkaan poista käyttäytymisen taustalla olevaa tarvetta, ja eläin turhautuu, kun sen häiriökäyttäytyminen estyy. Esimerkiksi imppaaminen eli hevosen ilman nieleminen (puunpureminen) on hevosen stereotyyppistä käyttäytymistä. Stereotyyppistä käyttäytymistä ei eläimillä esiinny luonnossa, vaan ne ovat seurausta siitä, että eläin ei pysty toteuttamaan luonnollisia käyttäytymistarpeitaan, joita hevosella esimerkiksi ovat ruuan etsimiseen ja syömiseen liittyvä käyttäytyminen, liikkumisen ja sosiaalisen käyttäytymisen tarve. Imppaamiselle altistavat käyttäytymistarpeiden estymisen lisäksi geneettinen alttius, varhainen vieroitus ja kipu. Imppaamisella hevonen yrittää helpottaa oloaan ja se tuottaa mielihyvähormoneja. Imppaamisen estäminen osittain estää tämän ja sillä peitetään vain oireita.

## **4 luku Eläinten hoito**

### **21 § Ruokinta ja juotto**

Jatkuvan juomaveden saannin turvaaminen eläimille lailla on erittäin kannatettavaa. Pykälän sanamuotoon ja perusteluihin on tehty hyviä tarkentavia muutoksia. Vettä olisi kuitenkin oltava saatavilla kaikille eläimille. Poikkeuksia jatkuvaan vedensaantiin tulisi olla mahdollisimman vähän. Taloudelliset syyt eivät ole riittävä peruste poikkeukselle. Kohta 6 mahdollistaa poikkeuksen, jos sulan veden jatkuva saanti on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Tämä ei saisi tarkoittaa sitä, ettei vettä tarvitse olla tarjolla, jos tästä aiheutuu kustannuksia.

### **22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen**

Pykälätekstiin lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset selkeyttävät säännöstä ja ovat kannatettavia.

## **23 § Sairas tai vahingoittunut eläin**

Pykälätekstiin tulisi lisätä seuraava kohta tai ainakin asiaa tulisi korostaa perusteluissa: Eläimen riittävään kivunlievitykseen asianmukaisin keinoin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

## **25 § Eläinjalostus**

Valvonnan kannalta on ehdottomasti tarpeen, että tarkempi asetus eläinjalostuksesta tulee voimaan samanaikaisesti lain kanssa tai ainakin mahdollisimman pian.

Lisäksi tulisi harkita, että asetuksella säädettäisiin aikaisimman sallitun astutusiän lisäksi myöhäisimmästä sallitusta astutusiästä.

Eläinjalostuksen valvomiseksi eläinlääkäriammattin harjoittamislakiin ollaan lisäämässä eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuus koirilla ja kissoilla diagnosoimistaan eläimen jalostuskäyttöä rajoittavista vioista ja sairauksista. Ilmoittaminen tulisi tehdä eläinlääkärille mahdollisimman helpoksi esim. eläinlääkintäohjelmistojen rajapinnan kautta. Myös hevosten osteokondroosin takia tehtyihin toimenpiteisiin liittyviä tietoja tulisi alkaa kerätä tulevaisuudessa.

Pykälässä olisi kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinojen käyttöä astumistilanteessa.

## **26 § Löytöeläimet**

Syntyvistä kustannuksista huolimatta löytöeläinten kuljetusvelvollisuudesta tulisi säätää laissa. On hyvä, että kunnalle on säädetty mahdollisuus periä kuljetuksesta syntyneet kustannukset eläimen omistajalta tai pitäjältä.

## **5 luku Eläinten pitopaikka**

### **35 § Pitopaikan olosuhteet**

Ensimmäisen momentin lisäys siitä, että eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisään, mikäli ulkona ei ole riittävää suojaa epäsuotuisia sääoloja vastaan, on kannatettava.

Nykyisen eläinsuojeluasetuksen 2 §:n kaltainen vaatimus riittävästä ilmanvaihdosta siten, etteivät haitalliset kaasut, pöly, veto tai liiallinen kosteus vaaranna eläimen terveyttä tai hyvinvointia tulisi lisätä pitopaikan olosuhteiden vaatimuksiin.

### **37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset**

Pysyvän pitopaikan vaatimukset ovat hyviä, mutta valitettavasti ne osittain vesitetään poikkeusmahdollisuuksilla.

Sopivan lepopaikan tulisi olla kiinteäpohjainen, eikä pelkkä verkko- tai ritiläpohja siten ole riittävä. Lisäksi lepopaikan on oltava tarvittaessa myös kuivitettu tai muulla tavalla pehmeä.

Kaikista liikkumisen estävistä pitomuodoista kuten parsinavetoista ja porsitushäkeistä tulee luopua kokonaan siirtymäajoilla. Lisäksi parsinavetoissa pidettävillä lehmille ja hiehoille tulee säätää täksi siirtymäajaksi ympärivuotinen jaloittelupakko laidunnuspakon lisäksi.

Nykymuotoinen turkistarhaus ei voi täyttää pysyvän pitopaikan vaatimuksia, vaan asetuksella on säädettävä siitosketuille merkittävästi nykyisiä suuremmat tilavaatimukset. Lisäksi häkkien tulee olla nykyistä monimuotoisemmat ja virikkeellisemmät.

Pykälään tulee lisätä vaatimus siitä, että laumassa luontaisesti eläviä sorkka- ja kavioeläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimellä tulee olla vähintään näköyhteys toiseen saman lajin eläimeen.

Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa ilman eläinlääketieteellistä syytä.

### **38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat**

Välttämättömät tilat ja välineet on terminä tulkinnanvarainen ja onkin toivottavaa, että asetuksella säädetään tarkemmin siitä, mitä sillä tarkoitetaan.

## **6 luku Eläinten tuonti ja luovutus**

### **39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto ja palauttaminen**

Säännös ja siihen lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset ovat erittäin kannatettavia. Tuonti on kuitenkin edelleen mahdollista, mikäli kauppa tai muu luovutus on tapahtunut ennen pennun Suomeen tuloa. On huomioitava, että tämä tulee monissa tapauksissa mahdollistamaan säännöksen kiertämisen.

### **40 § Koirien ja kissojen tarjoaminen myytäväksi tai muutoin luovutettavaksi**

Säännös ja siihen lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset ovat erittäin kannatettavia.

### **42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset**

Säännös siitä, ettei alle 16-vuotiaalle saa pysyvästi luovuttaa eläintä ilman huoltajan suostumusta, on erittäin kannatettava.

## **7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt**

### **43 § Yleiset periaatteet eläinkilpailussa ja -näyttelyssä**

Elävän syötin käyttö eläinkilpailuissa tulee olla kielletty. Esimerkiksi luolakokeet ja näihin harjoittelu elävää kettua käyttäen ovat ketulle äärimmäisen stressaavia tilanteita.

### **45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen**

Myös eläinnäyttelyissä tulisi olla paikalla näyttelyeläinlääkäri. Tarve näyttelyeläinlääkärille korostuu sitä mukaa mitä suurempi näyttely on kyseessä. Eläinlääkärin tehtäviä näyttelyissä ovat muun muassa toimet eläintautien leviämisen estämiseksi, eläinten tuontisäädösten täyttymisen varmistaminen sekä eläinten tarvitseman ensiavun antaminen.

### **46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen**

Perusteluiden mukaan Ruokaviraston on tarkoitus laatia tarkempi ohjeistus siitä, millaiset eläinkilpailut kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Ohjeistusta kaivataan mahdollisimman pian lain tultua voimaan. Lain soveltamisen tueksi tarvitaan tarkempaa määritelmää siitä, milloin ilmoittamisvelvollisuus syntyy ja milloin ei. Perusteluissa on nyt todettu, että velvollisuus voi olla tai sitten sitä ei ole. On oltava selkeämpää, milloin ilmoitusvelvollisuus tulee sovellettavaksi, jotta kilpailunjärjestäjät osaavat tehdä ilmoituksen kilpailusta. On tärkeää, että aluehallintovirasto, jonka alueella kilpailu pidetään, saa tiedon tapahtumasta ja sen ajankohdasta hyvissä ajoin.

On hyvä tarkennus, että pykälässä nyt todetaan, että kilpailueläinlääkärin on oltava fyysisesti läsnä. Nykytilanteessa on vallinnut epätietoisuutta siitä, riittääkö, että eläinlääkäri on tavoiteltavissa puhelimitse.

### **47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö**

On hyvä lisäys, että ilmoituksen tulee sisältää tieto siitä, mistä tieto kilpailun paikasta ja ajankohdasta on saatavilla.

#### **48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys**

Ehdotus heikentää kilpailueläinlääkärin asemaa merkittävästi, vaikka perusteluja on selkeytetty. Ehdotettu omavalvonta ja eläinlääkärin asema kilpailunjärjestäjän avustajana ei riitä takaamaan eläinten hyvinvointia kilpailuissa. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla todellista valtaa esimerkiksi keskeyttää kilpailu tai poistaa eläin kilpailusta. Vain näin kilpailueläinlääkäri voi todellisuudessa tehdä ratkaisuja eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi. Kilpailueläinlääkärin tulisikin olla viranomainen (palkanmaksajana Ruokavirasto tai AVI), joka valvoo eläinten hyvinvointilain noudattamista. Erilaiset eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määritellä asetustasolla korkean tai matalan riskin tapahtumiksi. Korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Korkean riskin tapahtumia olisivat esimerkiksi ravi- ja laukkakilpailut, työhevosten vetokoe, korkeat estekilpailut, matkaratsastuskilpailut ja luolakoirakokeet (jos ne edelleen sallitaan). Jos kilpailueläinlääkäri havaitsee, että eläinkilpailu tai -näyttely tarpeettomasti vaarantaa eläimen hyvinvointia, eläinlääkärin tulee poistaa eläin kilpailuista. Jos eläimen vointi niin edellyttää, eläinlääkäri voi määrätä eläimen kilpailukielttoon määräajaksi. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta (dopingnäytteet) ja olosuhteista johtuvasta kilpailun perumisesta tai keskeyttämisestä päättäminen.

Se, onko eläinlääketieteen opiskelijalla oikeus toimia kilpailueläinlääkärin sijaisena, mikäli hän ei muuten sijaista kyseistä eläinlääkärinä, jää epäselväksi.

#### **49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailujen järjestäjän kirjaamisvelvollisuus**

Pykälän mukaan ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäjän on pidettävä kirjaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista olosuhteista ja tapahtumista kilpailussa ja asiakirjoja olisi säilytettävä vähintään vuosi. Kilpailevien eläinten hyvinvoinnin seuraamisen kannalta olisi parempi, että asiakirjoja tulisi säilyttää pidempään, esimerkiksi 3 vuotta, koska samalla sairaalla tai esimerkiksi ontuvalla eläimellä voidaan yrittää kilpailla usean vuoden aikana. Kirjanpidolla pystyttäisiin näin paremmin seuraamaan näitä "kroonisia" tapauksia, joiden hyvinvointi on toistuvasti vaarassa.

### **8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito**

#### **55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta**

Ehdotettu pykälä on hyvä. Nykytilanteessa valvonta on satunnaista ja ilman varsinaista suunnitelmaa (sekä paikallisesti että maanlaajuisesti).

#### **56 § Toiminnanharjoittajan eräät ilmoitukset ja toiminnassa tapahtuvat muutokset**

Lisäys toiminnassa tapahtuneista muutoksista ilmoittamisesta on hyvä ja kiitämme siitä.

#### **57 § Kotieläinpihasta tehtävä ilmoitus**

Valvonnan kannalta olisi tärkeää, että aluehallintovirastolla ja kunnalla olisi tieto alueen kotieläinpihoista sekä missä ne sijaitsevat. Kotieläinpihan statuksen tulisi selvitä rekisteristä helposti, eikä vain erikseen etsittäessä lisätiedoista. Selkeästi rekisteristä saatavan tiedon lisäksi toiminnanharjoittaja tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

#### **58 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhouksesta tehtävä ilmoitus**

Toiminnanharjoittajat tulisi velvoittaa pitämään tiedot ajan tasalla.

#### **60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito**

Ammattimaisesta tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvasta eläintenpidosta tehtävälle ilmoitukselle ja siitä tehtäville merkinnöille on oltava paikka rekisterissä ja tietojen on siirryttävä niitä tarvitseville kunnille.

## **Liite 2:**

On hyvä, että luovuttaminen on lisätty määritelmiin myynnin ja välittämisen lisäksi, ja että eläinten määriä on laskettu lausuntokierroksella ehdotetusta.

Kohdan 2 määrät yhä ovat suuret. Eläinlääkärien kokemuksen mukaan ongelmia eläinten pidossa alkaa harrastajaomistajilla ilmetä, kun hähkejä on yli 10. Vastaavasti koiran pidossa alkaa tulla ongelmia, kun samalla omistajalla on yli viisi koiraa. Ongelmia havaitaan mm. puhtaanapidossa, kävelyttämisessä, eläinlääkärihoidon hankkimisessa ja yleisessä keuhkohoidossa. Häkkien koot vaihtelevat ja yhden häkin eläinmäärä voi vaihdella suuresti. Häkki on siten huonohko yksikkö. Jos häkki halutaan pitää yksikkönä, saisi hähkejä olla enintään 10. Kaikki kohdan määrät ylittävät selvästi tavanomaisen lemmikkipidon. Lisäksi luvuissa huomioidaan vain yli 6 kk tai 12 kk ikäisiä eläimiä. Eli samalla omistajalla voi lisäksi olla rajoittamaton määrä pentuja.

Valvontaa auttaa merkittävästi se, että viranomaisen tiedossa ovat laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa harjoittavat tahot. Tällainen eläinten pito ja siinä mahdollisesti esiintyvät ongelmat jäävät muutoin helposti havaitsematta, sillä eläimet ovat yleensä kotirauhan piirissä paikassa, jossa ei juurikaan käy ulkopuolisia. Tämä rajoittaa valvontamahdollisuuksia. Lisäksi tieto voi olla tärkeä myös pelastusviranomaisille.

## **61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen**

Ilmoitusvelvollisuuden lisääminen luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa harjoittaville on kannatettavaa ja selkeä parannus nykytilanteeseen. Kolmannen momentin vaatimus eläimen lopettamisesta, jos sitä ei voida vapauttaa tai sijoittaa eläintarhaan, on myös kannatettava.

## **9 luku Eläinten lopetus**

### **65 § Eläinten teurastus**

On erittäin tärkeä ja kannatettava linjaus, että eläin olisi aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista. Eläin tuntee tarpeetonta kipua ja tuskaa, jos tainnutus ennen verenlaskua ei ole asianmukaisesti suoritettu.

Luonnonvaraistenkin eläinten kohdalla tulee edellyttää, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen kuin teurastusta jatketaan. Teurastussääntöjä ei ole syytä olla soveltamatta luonnonvaraisen eläimen kohdalla.

## **10 luku: Viranomaiset**

### **71 § Ruokavirasto**

Miksi Ruokaviraston velvollisuus järjestää viranhaltijoille lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta on poistettu? Eläinlääkäriliitto on huolissaan koulutusvelvollisuuden poistumisesta, mikäli sitä ei ole säädetty jollekin toiselle taholle. Koulutukselle on jatkuvaa tarvetta.

Pykälän mukaan Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta teurastamoissa. Lainsäädännössä tulisi todeta eläinlääkärin pätevyyden edellytys hyvinvoinnin valvonnalle, eli että Ruokaviraston edustajana teurastamossa toimii tarkastuseläinlääkäri. Pätevyys tulisi siis määritellä nykytilanteen mukaisesti.

### **73 § Tulli**

Tullin lisääminen valvontaviranomaiseksi on hyvä muutos nykyiseen tilanteeseen.

## **11 luku Valvonta**

Eläinlääkäriliitto pitää hyvänä, että valvonnalle on säädetty laatuvelvoitteita eikä pelkästään, että valvonta on järjestettävä. Samalla on kuitenkin huolehdittava valvonnan riittävistä resursseista.

### **78 § Tarkastus ja näytteenotto**

Tuotantoeläintilojen jääminen pois ilman epäilyä tehtävien tarkastusten piiristä ei ole perusteltua. Mikäli oikeutus tuotantoeläintilojen ilman epäilyä tehtäville tarkastuksille tulee valvonta-asetuksesta, voisi tämän selvyyden vuoksi tuoda esiin perusteluissa. Tuotantoeläintilat, jotka eivät ole terveydenhuolto-ohjelmien piirissä tulisi tarkastaa säännöllisesti ja tiheämmin kuin terveydenhuolto-ohjelmaan kuuluvat tilat. Terveydenhuolto ja valvonta on kuitenkin pidettävä selvästi toisistaan erillisinä.

### **79 § Teurastamojen kameravalvonta**

Mahdollisuus teurastamojen kameravalvontaan on kannatettava.

### **80 § Tiedonsaantioikeus**

On hyvä, että eläinlääkintäalan palveluntuottajat on lisätty tahoihin, joilta valvontaviranomaisella on oikeus saada tiedot ja tämä mainitaan selvästi pykälän perusteluissa. Valvonnan kannalta on tärkeää saada tietoja yksityisiltä eläinklinikoilta. Käytännön valvonnassa on tässä ollut viime aikoina ongelmia, joten muutos selkeyttää tilannetta ja helpottaa eläinten hyvinvoinnin valvontaa.

### **81 § Läsnäolo-oikeus**

Harjoittelijoiden läsnäolo-oikeuden lisääminen lakiin on hyvä asia.

### **82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen**

Mahdollisuus avustajan käyttöön esimerkiksi eläinten kiinniottoon tai lopetukseen kiireellistä apua järjestettäessä on hyvä ja tarpeellinen, ja näin on toimittu nykyinsäädännönkin vallitessa. Eläinlääkärit eläinsuojeluvalvontaviranomaisina pystyvät suorittamaan lopetukset asianmukaisesti, mutta jos eläimiä on paljon, tarvitaan siihen useita toteuttajia. Asiantuntija-avun käytön mahdollistaminen on hyvä myös esimerkiksi vieraslajien tunnistamiseen. Perusteluissa tulisi kuitenkin täsmentää, että valvontaviranomaisen tulee olla eläinten terveyden ja hyvinvoinnin asiantuntija, joka voi poikkeuksellisissa valvontatehtävissä tukeutua erityisalan asiantuntijaan. On kaikkien osapuolten oikeusturvan kannalta oleellista, että mahdollisuutta ulkopuolisen asiantuntijan käyttöön ei käytetä tavanomaisissa valvontatilanteissa siten, että muun kuin eläinlääkärinkoulutuksen saanut valvontaviranomainen pyytäisi ulkopuolisen eläinlääkäriasiantuntijan arvioimaan eläinten hyvinvointia, ja viranomaisen päätös perustuisi pääasiassa tähän ulkopuolisen antamaan lausuntoon.

Esitöissä todetaan kohdassa 4.2.2.4 Aluehallintovirastot ja kunnat - Eläinten hyvinvoinnin valvonta s. 70, että avustajan tai asiantuntijan käyttö voisi vähentää valvontaeläinlääkärien parityötä ja siten valvonnan kustannuksia. Avustaja tai asiantuntija mukana tarkastuksella ei vastaa toista viranomaista. Avustajan tai asiantuntijan käyttö ei saa johtaa valvontaeläinlääkärien parityön vähenemiseen.

### **83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen**

Pykälän toisessa momentissa on säädetty, että ennen tiettyjä, muualla laissa säädettyjä viranomaisen toimenpiteitä eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos tämä on viipymättä tavoitettavissa. Lausuntokierroksella olleeseen versioon on nyt lisätty viittaus 98 §:n 2 momenttiin, siten että kyseisessä momentissa tarkoitettuihin toimiin voidaan ryhtyä kuulematta asianomaista, jos eläimen pitäjää tai omistajaa ei tavoiteta kohtuullisessa ajassa ja toimenpiteiden viivästyminen aiheuttaa kuulemisen merkitykseen nähden kohtuuttomia kustannuksia. Pykälä 98 toinen momentti ei kuitenkaan määrittele toimia vaan viittaa ja asettaa lisäehtoja pykälän ensimmäiseen momenttiin, jossa toimet on määritelty. Onko siis tarkoitus viitata 98 § 1 momentin toimiin? Pykälän



perusteluista saa tällaisen kuvan. Viittaus on epäselvä. Eläinlääkäriliitto kannattaa muutosta, joka mahdollistaisi tietyin edellytyksin eläimen myymisen, luovuttamisen tai lopettamisen kuulematta omistajaa tai eläinten pitäjää, mikäli eläimen pitäjää tai omistajaa ei tavoiteta kohtuullisessa ajassa ja toimenpiteiden viivästyminen aiheuttaa kuulemisen merkitykseen nähden kohtuuttomia kustannuksia

On hyvä, että perusteluihin on lisätty maininta siitä, että eläinten hyvinvoinnin valvonnassa kuuleminen tehdään asiasta ja tilanteesta riippuen suullisesti tai kirjallisesti. Valvontaeläinlääkärin tuleekin voida tilannekohtaisesti päättää, tehdäänkö kuuleminen suullisesti vai kirjallisesti. Suullinen kuuleminen nopeuttaa prosessia ja mahdollistaa päätöksen antamisen nopeammin silloin, kun tilanne tätä vaatii. Eläinsuojeluvalvonta on usein luonteelta erilaista kuin muu viranomaisvalvonta, jossa kirjallinen kuuleminen on perusteltua.

### **85 § Eläinten pitäjän velvollisuus avustaa viranomaista**

Eläinten pitäjä tulisi velvoittaa avustamaan viranomaista myös yleisesti turvallisuuden suhteen sekä turvallisten olosuhteiden järjestämisessä.

### **87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus**

Ilmoitusvelvollisuus toisen valvontaviranomaisen toimialueelle muuttavasta eläinten pitäjstä on sinänsä hyvä asia, mutta käytännössä valvontaviranomaisen olisi tällöin myös saatava tieto siitä, mihin eläintenpitäjä muuttaa. Siksi lisäys ”ja tämä tulee valvontaviranomaisen tietoon” on hyvä ja välttämätön. Jotta säädöksellä olisi toivottu vaikutus, tulisi valvontaviranomaisen saada oikeus päästä tietojärjestelmään, josta asia voidaan tarkastaa. Väestötietojärjestelmästä voidaan nyt hakea tietoa vain henkilön sosiaaliturvatunnuksella. Velvollisuuksista säättäminen ei riitä, mikäli niiden toteuttaminen on käytännössä mahdotonta. Kun valvontaviranomaisten velvoitteita lisätään, tulee samalla lisätä myös resursseja.

### **88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus**

Ilmoitusvelvollisuudesta säättäminen on kannatettavaa. On erinomaista, että lomituspäalvelullekin säädetään ilmoitusvelvollisuus. Ilmoitusvelvollisuus tulisi säätää myös lomittajaan tai keinosiementäjäan verrattaville kengittäjille ja hevosjalostusliiton tunnistajille.

Ilmoitusvelvollisuuksia ja tiedonsaantia koskevia pykälä on esityksessä useita eri kohdissa ja niiden kokonaisuus on sirpaleinen.

## **12 luku Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset**

### **92 § Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointisäädösten vastaisen menettelyn johdosta**

Säädöstekstin ja lain rakenteen selkeyttämiseksi kehotuksesta olisi hyvä säätää kokonaan erillisessä pykälässä. Tähän pykälään 92 jätettäisiin nykyisen luonnoksen 1. ja 3. momentti ja 2. momentti siirrettäisiin erilliseksi pykäläksi, jonka otsikko olisi Kehotus.

On hyvä, että kehotus on nyt varattu vain sellaisille rikkomuksille, jotka ovat vähäisiä ja jotka voidaan poistaa tarkastuksen yhteydessä tai ilman uusintatarkastusta.

### **96 § Toiminnan keskeyttäminen**

Toiminnan keskeyttämiseen olisi perusteluihin hyvä löytää muitakin esimerkkejä kuin kilpailun keskeyttäminen.

### **97 § Kiireellisen hoidon hankkiminen**

Pykälän perusteluihin on kirjattu, että kiiretoimenpiteeseen ryhtyminen ei aina edellyttäisi, että eläin kärsii jo hoidon puutteesta. Tämä selvennys on hyvä ja tärkeä. Pykälän mukaiset kiiretoimet on kuitenkin

tarkoitettu väliaikaisiksi ja lyhytaikaisiksi. On hyvä, että tämä lyhytaikaisuus käy nyt ilmi myös pykälän 97 perusteluissa. Todellisissa valvontatilanteissa kiiretoimet voivat kaikesta selvitystyöstä huolimatta kestää pitkään, kun valvonnan kohteita ei tavoiteta.

#### **99 § Haltuunotto ja hävittäminen**

Eläintenpitokiellon uskottavuuden tehostamiseksi tulisi säätää, että myös eläimenpitokiellon vastaisesti pidetyt eläimet voidaan ottaa haltuun.

Pykälän toisen momentin lisäys mahdollisuudesta ottaa haltuun ja lopettaa tai uudelleensijoittaa eläin, joka on tuotu maahan 39 §:n vastaisesti ja jonka palauttaminen lähtömaahan ei ole mahdollista, on kannatettava.

### **14 luku Rangaistussäännökset**

#### **110 § Eläintenpitokielto**

Olisi hyvä nimenomaisesti todeta, että tuomioistuimen on ilmoitettava eläintenpitokiellosta oikeusrekisterikeskukselle / valvontaviranomaisille viipymättä. Nykytilanteessa käytäntö vaihtelee. Jotkut tuomioistuimet jäävät odottamaan, että asia tulee lainvoimaiseksi. Näin ei tulisi menetellä.

### **15 luku Erinäiset säännökset**

#### **112 § Muutoksenhaku**

Pykälään lausuntokierroksen jälkeen tehdyt, muun muassa muutoksenhaun väliaikaisista päätöksistä mahdollistavat muutokset ovat kannatettavia ja parantavat sekä valvonnan kohteen että valvojan oikeusturvaa.

#### **115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset**

On huomioitava, että palkkioiden maksuun tulee myös todellisuudessa olla taloudelliset resurssit.

#### **116 § Hallinnollisista pakkokeinoista ja löytöeläinten talteenotosta aiheutuvat kustannukset**

98 § ensimmäisen momentin mukaisesta väliaikaisesta kiireellisestä hoidosta koituvat kustannukset kuuluisivat 116 § mukaan asianosaiselle, mutta myös väliaikaisesta kiellosta ja toiminnan keskeyttämisestä (esimerkiksi kilpailun tai näyttelyn keskeyttäminen) voi aiheutua tosiasiallisia kustannuksia. Näiden kustannusten maksajasta ei olla ehdotuksessa säätämässä mitään. Ehdotamme, että 116 § ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään virke: Myös valvontaviranomaisen määräämään 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta kiellosta ja 96 §:n 1 momentissa tarkoitettuun asian selvittämiseksi annetusta väliaikaisesta toiminnan keskeyttämisestä aiheutuvat kustannukset kuuluvat eläinten omistajan tai pitäjän tai toiminnan harjoittajan maksettaviksi.

#### **117 § Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojaaminen**

Pykälä on hyvä ja vastaa nykyistä käytäntöä.

### **16 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset**

#### **119 § Voimaantulo**

Nykyisen eläinsuojelulain nojalla annetut asetukset tulee uusia nopeasti, sillä ne ovat monilta osin ristiriidassa uuden lain kanssa.

#### **121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset**

Parsinavetoista luopumiseen tulisi olla säädetty siirtymäaika. Ehdotetun lain hyviä periaatteita rikkoo poikkeus, joka mahdollistaa olemassa olevien parsinavetoiden käyttämisen niiden käyttöiän loppuun.

## **122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset**

Porsitushäkeistä tulisi luopua kokonaan siirtymäajalla.

### **Liite 2:**

Liitteestä on lausuttu jo aiemmin 60 §:n kohdalla. Rajat laajamittaiselle seura- ja harrastuseläintenpidolle ovat yhä liian korkeat, vaikka niitä on laskettu lausuntokierroksen luonnoksessa esitetystä.

### **Muut lait:**

#### **Laki eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Ilmoitusvelvollisuus koirien ja kissojen jalostuskäyttöä rajoittavista perinnöllisistä vioista ja sairauksista on hyvä asia. Vastaava ilmoitusvelvollisuus tulisi lisätä myös hevosten osteokondroosiin liittyvien kirurgisten toimenpiteiden seuraamiseksi.

#### **Laki kalastuslain muuttamisesta**

On ristiriitaista, että suurten määrien asiallinen lopettaminen ei ole niin tärkeää kuin yksittäisten eläinten. Mikäli tavoitteena on parantaa eläinten hyvinvointia, on suurten saaliiden asianmukainen lopettaminen vielä tärkeämpää kuin yksittäisten kalojen.

Mikäli rapuja lopetetaan suuri määrä kerrallaan ammattimaisessa toiminnassa, tulisi lain velvoittaa tainnuttamaan ravut ennen lopettamista.

### **Asetukset:**

#### **Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta**

Asetuksessa säädetään jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta siitoseläimille. Vaatimuksen toteuttamisen siirtymäaika loppuu vasta vuoden 2030 alussa. Tämä siirtymäaika on liian pitkä.

Kunnioittaen,

Katri Kiviniemi  
puheenjohtaja  
Suomen Eläinlääkäriliitto ry